

Thực trạng hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp huyện ở Thành phố Hà Nội hiện nay

ThS. NGUYỄN XUÂN DIỆP

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quận Hai Bà Trưng, Thành phố Hà Nội; Email: diep.nx@gmail.com

Tóm tắt: Mặt trận Tổ quốc (MTTQ) Việt Nam cấp huyện ở Thành phố Hà Nội đã đóng góp tích cực vào những thành tựu quan trọng trong sự nghiệp phát triển Thủ đô. Bên cạnh những kết quả tích cực là cơ bản, một số MTTQ Việt Nam cấp huyện của Thành phố Hà Nội hiện nay còn một số hạn chế trong hoạt động. Vì vậy, cần đánh giá đúng thực trạng hoạt động của MTTQ Việt Nam cấp huyện của Thành phố Hà Nội để góp phần thực hiện nhiệm vụ, giải pháp mà Đại hội XIII của Đảng đã đặt ra.

Từ khóa: Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp huyện, Thành phố Hà Nội.

1. Ưu điểm của MTTQ Việt Nam cấp huyện ở Thành phố Hà Nội

MTTQ Việt Nam cấp huyện/quận/thị xã (gọi chung là cấp huyện) ở Thành phố Hà Nội là một bộ phận quan trọng của hệ thống chính trị cấp huyện, do cấp uỷ cấp huyện trực tiếp lãnh đạo; là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân, nơi thể hiện ý chí, nguyện vọng, tập hợp khối đại đoàn kết toàn dân, phát huy quyền làm chủ của nhân dân; nơi hiệp thương, phối hợp và thống nhất hành động của các thành viên trong khối đại đoàn kết dân tộc, thực hiện các nhiệm vụ giám sát, phản biện xã hội, tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền nhằm xây dựng địa phương vững mạnh toàn diện trên các mặt: chính trị, kinh tế - văn hoá - xã hội, quốc phòng - an ninh...

Thứ nhất, thực hiện tốt công tác tuyên truyền, tập hợp các tầng lớp nhân dân

Công tác tuyên truyền được đẩy mạnh, đổi mới cả về nội dung, hình thức, đối tượng. Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp huyện và các tổ chức thành viên bám sát nhiệm vụ chính trị của Thành phố và cấp huyện, chủ động xây dựng chương trình, kế hoạch tuyên truyền, thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XVII, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ các quận, huyện và Nghị quyết Đại hội MTTQ Việt Nam cấp Trung ương, Thành phố và Nghị quyết Đại hội MTTQ Việt Nam các quận, huyện.

MTTQ Việt Nam cấp huyện đã tổ chức quán triệt, đẩy mạnh tuyên truyền nâng cao nhận thức cho các tầng lớp nhân dân về các quan điểm, chủ trương của Đảng về [phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh] học tập các chuyên đề toàn khóa nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng [Học tập và làm theo tư tưởng,

đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc] gắn với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (Khoá XII, XIII) về xây dựng và chỉnh đốn Đảng, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị.

MTTQ Việt Nam cấp huyện đẩy mạnh tuyên truyền và tổ chức các hoạt động kỷ niệm các ngày lễ lớn, các sự kiện chính trị của đất nước và Thủ đô bằng nhiều hình thức đa dạng và qua các phong trào thi đua, các cuộc vận động lớn. MTTQ Việt Nam cấp huyện ở thành phố Hà Nội phát huy hiệu quả các trang thông tin điện tử, Bản tin Dân chủ và Đoàn kết và các ấn phẩm tuyên truyền của Mặt trận Thành phố; triển khai trong toàn hệ thống MTTQ Việt Nam cấp huyện và cấp xã lập trang Fanpage để tuyên truyền trên mạng xã hội; đa dạng các hình thức tuyên truyền trực tiếp, trực tuyến, góp phần thực hiện hiệu quả Đề án số 1 của Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam khoá VIII về [Đổi mới công tác thông tin, tuyên truyền của MTTQ Việt Nam].

Công tác nắm tình hình dư luận nhân dân được chú trọng, Ủy ban MTTQ Việt Nam các quận, huyện, thị xã phát huy hiệu quả đội ngũ cộng tác viên và Tổ Dư luận xã hội. Kịp thời nắm bắt, phản ánh tâm tư, nguyện vọng của các tầng lớp nhân dân với cấp uỷ, chính quyền, tham gia định hướng dư luận xã hội về các vấn đề nổi cộm, bức xúc mà nhân dân quan tâm.

MTTQ Việt Nam cấp huyện không ngừng mở rộng tập hợp, vận động, đoàn kết rộng rãi các tầng lớp nhân dân, phát huy vai trò của các nhân sĩ, trí thức, văn nghệ sĩ, nhà khoa học [tham gia đóng góp ý kiến, sáng kiến xây dựng địa phương. Tích cực xây dựng đội ngũ những người có uy tín trong đồng bào các dân tộc, tôn giáo làm hạt nhân trong công tác tuyên truyền, vận động. Thông

tin, tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho đồng bào dân tộc, người theo tôn giáo về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, tình hình phát triển kinh tế xã hội của Thành phố, địa phương; thăm, tặng quà chúc sức, chúc việc, tôn giáo nhân dịp Tết Nguyên Đán và các dịp lễ trọng đại; phối hợp hướng dẫn các tổ chức tôn giáo tham gia ứng cử và bầu cử đại biểu Quốc hội và hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021 - 2026, có 341 chức sắc tham gia hội đồng nhân dân cấp huyện, xã⁽²⁾.

- Tổ chức Ngày hội đại đoàn kết toàn dân tộc thiết thực, hiệu quả. Hàng năm, Ủy ban MTTQ Việt Nam các quận, huyện, thị xã đã chủ động phối hợp với UBND cùng cấp xây dựng kế hoạch liên tịch triển khai tổ chức Ngày hội đại đoàn kết toàn dân tộc ở khu dân cư nhân dịp kỷ niệm Ngày truyền thống MTTQ Việt Nam, gắn với tổng kết một năm thực hiện cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh và biểu dương hộ gia đình, cá nhân tiêu biểu. Tổ chức tổng kết 20 năm tổ chức Ngày hội đại đoàn kết toàn dân tộc từ cấp xã đến cấp thành phố ghi nhận ý nghĩa và nhiều kết quả rất lớn mà việc tổ chức Ngày hội mang lại cho các địa phương.

Thứ hai, tổ chức thực hiện tốt các cuộc vận động thi đua đoàn kết, sáng tạo, thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, quốc phòng, an ninh của địa phương

- Nâng cao hiệu quả thực hiện cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh MTTQ Việt Nam cấp huyện triển khai có hiệu quả 5 nội dung của Cuộc vận động; tiếp tục triển khai chương trình phối hợp giảm nghèo bền vững, xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh. Tại các huyện, MTTQ Việt Nam cấp huyện tích cực tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện vệ sinh đường làng, ngõ xóm xanh, sạch, đẹp; vận động các nguồn vốn xã hội hoá xây dựng các công trình dân sinh góp phần hoàn thành các tiêu chí trong xây dựng nông thôn mới. Đến nay, 15/18 huyện, 100% các xã trên địa bàn Thành phố được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới⁽³⁾. Hội nghị đại biểu nhân dân bàn việc xây dựng đời sống văn hoá ở khu dân cư, trọng tâm bàn việc nâng cao chất lượng cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh là hoạt động thường niên được các quận, huyện, thị xã triển khai ở các khu dân cư và các xã, phường, thị trấn.

Các hoạt động an sinh xã hội, chăm lo cho người nghèo, đối tượng chính sách xã hội, chăm lo cho người nghèo, đối tượng chính sách xã hội, chăm lo cho đoàn

viên, hội viên được MTTQ Việt Nam cấp huyện triển khai ngày càng bài bản, hiệu quả. Hàng năm, MTTQ Việt Nam cấp huyện, cấp xã đều tiến hành kiểm tra việc quản lý, sử dụng quỹ Vì người nghèo và các loại quỹ an sinh xã hội do Ủy ban MTTQ Việt Nam Thành phố triển khai, đảm bảo sử dụng các loại quỹ đúng mục đích, công khai, minh bạch, đến đúng đối tượng.

- Triển khai hiệu quả cuộc vận động Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam Cuộc vận động Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam được MTTQ Việt Nam cấp huyện tuyên truyền bằng nhiều hình thức đa dạng, phong phú, đã có sức lan tỏa, góp phần khuyến khích và định hướng tiêu dùng của người dân trong việc sử dụng, mua sắm hàng Việt.

- Triển khai tích cực vận động ủng hộ Quỹ Vì biển, đảo Việt Nam và Quỹ cứu trợ Trước những yêu cầu, nhiệm vụ phát sinh từ thực tiễn, MTTQ Việt Nam cấp huyện đã nhanh chóng, kịp thời vận động nhân dân hưởng ứng lời kêu gọi ủng hộ Quỹ Vì biển, đảo Việt Nam do Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam thành phố phát động. Phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân và tinh thần Hà Nội vì cả nước, cùng cả nước tham gia ủng hộ Quỹ Cứu trợ vào từng thời điểm cụ thể, được các tầng lớp nhân dân, các tôn giáo, đồng bào các dân tộc và người Việt Nam ở nước ngoài đồng tình hưởng ứng, tạo thành phong trào rộng lớn và có hiệu quả thiết thực. Năm 2021, 2022, Mặt trận các cấp đã vận động trên 132,5 tỷ đồng ủng hộ nhân dân các tỉnh miền Trung khắc phục hậu quả mưa lũ; vận động trên 103,9 tỷ đồng ủng hộ Quỹ Vì biển, đảo Việt Nam⁽⁴⁾.

- Thực hiện hiệu quả phong trào Đoàn kết sáng tạo Phong trào này do Ban Thường trực MTTQ Việt Nam cấp huyện phát động hàng năm đã thu hút đông đảo đoàn viên, hội viên tham gia, phát huy được trí tuệ, nguồn lực góp phần phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị của Thủ đô; nhiều ý tưởng, sáng kiến, sáng tạo có hiệu quả khi áp dụng vào đời sống, học tập, lao động, sản xuất, nhiều gương Người tốt, việc tốt được biểu dương, khen thưởng.

- Triển khai các chương trình phối hợp đạt hiệu quả cao. MTTQ Việt Nam cấp huyện tiếp tục đẩy mạnh thực hiện chương trình phối hợp với các tổ chức thành viên của MTTQ trong công tác tuyên truyền, vận động đoàn viên, hội viên, các tầng lớp nhân dân tham gia xây dựng địa phương; phối hợp với hội đồng nhân dân và các cơ quan tư pháp như công an, toà án, viện kiểm sát trong hoạt động giám sát, tham gia phòng chống tội phạm và tệ nạn xã hội.

Thứ ba, thực hiện tốt việc phát huy dân chủ, tham gia xây dựng Đảng, chính quyền; giám sát và phản biện xã hội; phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, thực hành tiết kiệm chống lãng phí

- Tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền tích cực, hiệu quả. Phát huy vai trò của MTTQ Việt Nam trong tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, MTTQ Việt Nam cấp huyện đã chủ động phối hợp xây dựng quy chế, ký kết và triển khai thực hiện chương trình phối hợp công tác giữa Mặt trận với hội đồng nhân dân, UBND, các ngành, đoàn thể; phát huy dân chủ, tham gia đóng góp ý kiến để xây dựng Đảng, chính quyền trong sạch, vững mạnh. Thời gian vừa qua, MTTQ Việt Nam cấp huyện đã tổ chức các hội nghị lấy ý kiến góp ý vào các dự thảo luật như dự thảo Luật MTTQ Việt Nam (sửa đổi, bổ sung); Luật Thực hiện Dân chủ ở cơ sở, Luật Đất đai (sửa đổi), Luật Thủ đô (sửa đổi)...

Kể từ khi Thành phố thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị theo Nghị quyết số 97/2019/QH14 ngày 27/11/2019 của Quốc hội, MTTQ Việt Nam cấp huyện tiếp tục đẩy mạnh phát huy vai trò, sức mạnh của nhân dân trong tham gia xây dựng chính quyền đô thị gắn với tuyên truyền và đẩy mạnh thực hiện Luật dân chủ ở cơ sở, hiện thực hoá phương châm "Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, giám sát và dân thụ hưởng"

- Thực hiện tốt vai trò phát huy dân chủ, đại diện, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân. Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp huyện đã phối hợp tổ chức các hội nghị tiếp xúc cử tri giữa đại biểu quốc hội, đại biểu hội đồng nhân dân các cấp, hội nghị đối thoại giữa người đứng đầu cấp ủy, chính quyền với Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị xã hội và nhân dân. Đa số các ý kiến của cử tri và nhân dân đều được ghi nhận, trả lời, giải quyết thỏa đáng, góp phần củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng, chính quyền địa phương.

Thực hiện tốt công tác giám sát, phản biện xã hội. Gắn với yêu cầu, nhiệm vụ và bám sát tình hình thực tiễn trong từng giai đoạn, MTTQ Việt Nam cấp huyện đã chủ động lựa chọn những nội dung có trọng tâm, trọng điểm.

2. Hạn chế

Thứ nhất, công tác tuyên truyền, vận động của MTTQ Việt Nam cấp huyện chưa đồng đều, việc nắm tình hình nhân dân có nơi hiệu quả còn hạn chế. Việc phát huy vai trò của đội ngũ trí thức, văn nghệ sỹ, người Việt Nam ở nước ngoài chưa tương xứng với tiềm năng của các quận, huyện.

Thứ hai, hoạt động của các hội đồng tư vấn, ban tư vấn, tổ tư vấn và đội ngũ cộng tác viên cấp huyện, cấp

xã chưa phát huy hết tiềm năng. Công tác phối hợp giữa MTTQ Việt Nam cấp huyện với chính quyền, ban, ngành có lúc, có việc còn thiếu cụ thể.

Thứ ba, chất lượng hoạt động giám sát, phản biện xã hội đã được nâng lên, tuy nhiên tại một số nơi còn biểu hiện né tránh, ngại va chạm nên hiệu quả chưa cao. Việc giám sát đối với đại biểu dân cử và cán bộ công chức nhà nước, giám sát người đứng đầu còn ít.

Thứ tư, chất lượng, hiệu quả tổ chức một số phong trào thi đua, cuộc vận động ở các quận, huyện, thị xã chưa đồng đều, có nơi còn hình thức. Hình thức tuyên truyền, vận động chưa có nhiều đổi mới, nhất là ở cấp cơ sở.

Thứ năm, việc nắm bắt tình hình, dự báo tư tưởng nhân dân, phản ánh thông tin, định hướng dư luận xã hội ở một số cơ sở có lúc chưa kịp thời, cá biệt có xã khi xảy ra vụ việc còn chưa chủ động nắm tình hình để đề xuất, báo cáo.

Thực tiễn cũng đã chứng minh, ở bất cứ giai đoạn cách mạng nào, ở bất cứ địa phương nào, MTTQ Việt Nam cấp đó phát huy tốt vai trò trong vận động, tập hợp, đoàn kết được đông đảo các giai cấp, các dân tộc, các tôn giáo, các tầng lớp nhân dân... sẽ huy động được sức mạnh to lớn trong việc thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, các chương trình, kế hoạch, các phong trào của địa phương. Vì vậy, trong thời gian tới, MTTQ Việt Nam cấp huyện ở Thành phố Hà Nội cần thực hiện những giải pháp đồng bộ từ đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức tới tổ chức thực hiện, kiểm tra, giám sát, sơ kết, tổng kết để tiếp tục phát huy ưu điểm, khắc phục hạn chế, khuyết điểm nhằm thực hiệu quả, thực chất công tác tập hợp, tuyên truyền, thuyết phục, vận động nhân dân thực hiện thắng lợi các đường lối, chủ trương của Đảng; chính sách, pháp luật của Nhà nước; các nhiệm vụ chính trị của Thủ đô./.

(1) Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quận Cầu Giấy (2022), Báo cáo số 146/BC-Mặt trận Tổ quốc-BTT ngày 14/6/2022, *Báo cáo kết quả thực hiện Nghị quyết Đại hội Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp giữa nhiệm kỳ 2019-2024*, H., tr.3.

(2) Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Thành phố Hà Nội (2019), Báo cáo số 1016/BC-Mặt trận Tổ quốc-BTT ngày 10/4/2023, *Báo cáo Kết quả giữa nhiệm kỳ thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XVII Đảng bộ Thành phố*, H., tr.5.

(3) Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Thành phố Hà Nội (2019), Báo cáo số 1016/BC-Mặt trận Tổ quốc-BTT ngày 10/4/2023, *Báo cáo Kết quả giữa nhiệm kỳ thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XVII Đảng bộ Thành phố*, H., tr.7.

(4) Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Thành phố Hà Nội (2019), Báo cáo số 1016/BC-Mặt trận Tổ quốc-BTT ngày 10/4/2023, *Báo cáo Kết quả giữa nhiệm kỳ thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XVII Đảng bộ Thành phố*, H., tr.8.